

**ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС;  
СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ НАПРЯМ  
У СФЕРІ ПРИВАТНОГО ПРАВА**

УДК 347.1

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2021.4.05>

**Ганна Миколаївна Сітченко,**

*Харківський національний університет внутрішніх справ (аспірант);*

*e-mail: [hsitanna@gmail.com](mailto:hsitanna@gmail.com)*

**КРАУДІНВЕСТИНГ ЯК СУЧАСНИЙ НАПРЯМ РЕАЛІЗАЦІЇ  
БІЗНЕС-АНГЕЛЬСЬКОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ**

*Статтю присвячено опрацюванню проблематики регулювання бізнес-ангельських інвестицій для реалізації інноваційних проєктів стартапів малими підприємствами на стадії створення. Досліджено специфіку та визначено доцільність застосування краудінвестингу для залучення інвестицій від добровільних індивідуальних венчурних інвесторів через мережу Інтернет. Проаналізовано провідний зарубіжний досвід і визначено особливості та перешкоди застосування краудінвестингу у вітчизняних умовах. Зроблено висновок, що стимулювання індивідуального венчурного інвестування набуває особливої актуальності та поширення у глобальному економічному середовищі, тому краудінвестинг в умовах гострого дефіциту інвестиційних коштів убагащується досить перспективним напрямом реалізації бізнес-ангельського інвестування в Україні.*

**Ключові слова:** венчурне інвестування, індивідуальний венчурний інвестор, стартап, бізнес-ангел, краудфандинг, краудінвестинг.

*Оглядова стаття*

**Постановка проблеми**

Активне залучення та раціональне використання венчурних «ангельських» інвестицій суб'єктами малого та середнього підприємництва – найшвидший шлях до підвищення економічного розвитку країни. Однак часто ринок венчурних інвестицій в Україні розглядався односторонньо за напрямом діяльності щодо залучення іноземних венчурних інвестицій в українські інноваційні стартапи. Діяльність індивідуальних венчурних вітчизняних інвесторів є не популяризованою. Проте, враховуючи світовий досвід інвестування інноваційних проєктів приватними венчурними інвесторами, саме їх кошти відіграють ключову роль у розвитку та підтримці малого і середнього сегмента інноваційної діяльності. Тому створення адекватних умов для ефективного здійснення бізнес-ангельського інвестування в Україні,

відповідних сучасним вимогам світового венчурного інвестування інноваційної діяльності, залишається актуальним питанням сьогодення. Важливу роль у розвитку бізнес-ангельського інвестування відіграє нормативно-правове регулювання такої діяльності, а саме створення доступних (що важливо для залучення інвестицій на ранніх стадіях) та ефективних правових засобів венчурного інвестування. Досліджуючи сучасний стан венчурного інвестування інноваційної діяльності у світі, вітчизняним законодавцем має бути приділена особлива увага краудінвестингу (англ. *crowdfunding*; *crowd* – натовп, скупчення та *investing* – інвестування), який є інструментом ефективного акумулювання коштів бізнес-ангельського інвестування.

### **Стан дослідження проблеми**

Корисними для практичної роботи з дослідження залучення венчурних інвестицій є рекомендації та стратегії сучасних світових бізнес-ангелів, таких як П. Тіль, Ф. Гранд, Р. Конуей, Р. Хоффман.

Вітчизняними дослідниками ґрунтовно проаналізовано ознаки бізнес-ангелів і особливості їх діяльності у США та країнах Латинської Америки. Однак проблемні аспекти щодо форм і напрямів реалізації бізнес-ангельського інвестування в Україні до цього часу не знайшли свого висвітлення у вітчизняній юридичній науковій літературі.

### **Мета і завдання дослідження**

*Метою* статті є аналіз можливостей цивільного правового регулювання розвитку краудінвестингу в Україні як сучасного напрямку реалізації бізнес-ангельського інвестування інноваційної підприємницької діяльності. Досягнення цієї мети потребує вирішення таких *завдань*: 1) дослідження специфіки й ефективності застосування краудінвестингу для залучення інвестицій від добровільних індивідуальних венчурних інвесторів через мережу Інтернет; 2) визначення особливостей і перешкод застосування краудінвестингу у вітчизняних умовах на основі аналізу провідного зарубіжного досвіду та сучасного стану цивільно-правового регулювання венчурного інвестування інноваційної діяльності в Україні.

### **Виклад основного матеріалу**

На міжнародному рівні визнаним є підхід, що бізнес-ангели – це індивідуальні інвестори, які здійснюють венчурне інвестування на ранніх етапах розвитку стартапу інноваційного напрямку діяльності, не маючи родинних зв'язків з їх учасниками. Бізнес-ангели матеріально незалежні та інвестують власні кошти; здійснюють як матеріальну, так і нематеріальну підтримку проєктів на різних етапах їх реалізації; вони можуть діяти самостійно або у складі синдикатів.

Незважаючи на визнання цього терміна науковцями та його поширеність у світовій літературі, законодавці більшості країн уникають

його використання у процесі унормування інвестиційної діяльності, оперуючи чисто правовими аналогами «приватні інвестори», «власники капіталу». При цьому під бізнес-ангелами законодавці розуміють приватних інвесторів, які вкладають гроші в інноваційні проекти, стартапи на етапі створення підприємств в обмін на повернення вкладень і частку у статутному капіталі [1, с. 14–15].

Правове становище вітчизняних бізнес-ангелів законодавством не визначено, що є першою і найвагомішою причиною гальмування розвитку інституту приватного інвестування в нашій країні. Загальні положення, що містяться в Законі України «Про інвестиційну діяльність», який є спеціальним у сфері інвестиційної діяльності, лише в загальних рисах регулюють діяльність бізнес-ангела, яка за своєю суттю є інвестиційною. При цьому про такого суб'єкта інвестування інноваційних проектів у вищевказаному нормативному акті не йдеться [2, с. 49].

Можливо, така позиція законодавця пов'язана з об'єктивною реальністю, адже українськими правниками венчурні інвестиції зазвичай розглядаються в контексті залучення іноземних вкладень в українські стартапи. Вважається, що наш ринок «односторонній», його мета – виробництво революційних ідей на експорт, а кінцевою зупинкою стартапера є Кремнієва долина. Однак крім ринку ідей і розробок наша країна поступово виходить на ринок інвестицій. Українські інвестори входять своїми грошима в розвиток і масштабування зарубіжних стартапів [3]. Яскравим прикладом є африканський стартап Chipper Cash з українськими інвестиціями (оцінка компанії на початковому етапі розвитку склала понад два мільярди доларів США).

Основним завданням вітчизняного законодавця є створення сприятливого інвестиційно-правового клімату для бізнес-ангела. Причому ризиковий характер інноваційних проектів, у які вкладаються інвестиції «ангела», зумовлює необхідність вироблення ще більш гнучких підходів до заохочення та регулювання діяльності останніх, порівняно з інвесторами, що підтримують традиційні види підприємництва, отримання прибутку з яких, вочевидь, є більш надійним. Таким чином, особливо актуальною є побудова таких механізмів залучення венчурних інвестицій, де вітчизняний інвестор та інноваційний стартап «з українським корінням» зустрічаються в межі юрисдикції України.

У процесі вивчення необхідності закріплення правового статусу бізнес-ангела виникає питання введення терміна «бізнес-ангел» у нормативну базу. Однак цей термін у науковому обороті має емоційний відтінок і не розкриває правової сутності розглядуваного виду інвестування. Натомість замість англійської термінології логічним вбачається використовувати у нормативно-економічному обороті

поняття «індивідуальний венчурний інвестор». Так, індивідуальним венчурним інвестором<sup>1</sup> є фізична особа, яка надає з особистих коштів середні і довгострокові дольові інвестиції інноваційним компаніям, що мають значний потенціал росту і знаходяться на первинних етапах свого розвитку [1, с. 14].

У зв'язку із прогалинами у нормативній базі, що регламентує діяльність індивідуальних венчурних інвесторів, і можливостями глобальної мережі Інтернет в Україні значної популярності набула технологія краудфандингу, яку помилково вважають одним із способів залучення бізнес-ангельського інвестування. Так, під краудфандингом необхідно розуміти отримання грошей для фінансування виготовлення нових продуктів (послуг) від великої кількості людей із використанням соціальних мереж або спеціальних краудфандингових платформ. Незважаючи на те, що краудфандинг часто використовують стартапи для розробки та виробництва інноваційних товарів, цей спосіб залучення коштів не є венчурним.

Також протягом останніх років набув поширення інвестиційний різновид краудфандингу – краудінвестинг (акціонерний краудфандинг), у ході якого споживачі не фінансують сам товар, а купують частку у статутному капіталі юридичної особи – стартапу. Таке інвестування є однією з форм здійснення венчурного бізнес-ангельського інвестування.

Порівняно з іншими формами венчурного інвестування, краудінвестинг характеризується високою гнучкістю, швидкістю акумуляції коштів, прозорістю інформації. Для приватних осіб – інвесторів така форма дає змогу брати участь у реалізації стартапів за допомогою відносно невеликих за обсягом інвестицій. При цьому вони мають можливість будувати власну стратегію інвестування, наприклад диверсифікуючи напрями вкладання коштів. У межах процедури краудінвестингу створення юридичної особи стартапу може бути відкладено до моменту, поки не набереться достатньо охочих придбати частку в її статутному капіталі. Для стартапу особливо цінним є те, що бізнес-ангели акумулюють не тільки необхідний венчурний капітал, але й діляться своїм багаторічним професійним досвідом, знаннями та бізнес-контактами, що може мати велике значення для довгострокового успіху бізнесу. В обмін «ангел» розраховує на частку у статутному капіталі юридичної особи (проінвестованого стартапу) для реалізації в майбутньому великим інституційним інвестором з метою отримання прибутку.

---

<sup>1</sup> Для зручності будемо оперувати поняттям «бізнес-ангел», під яким при цьому розуміємо саме індивідуального венчурного інвестора.

Залучення індивідуальних венчурних інвесторів до краудінвести-  
нгових проєктів здійснюється або через спеціальні майданчики (ін-  
тернет-платформи), або за допомогою власних каналів інноваційного  
стартапу (наприклад, через продаж власних квазицінних паперів –  
Initial Token Offering, ITO/ICO). Часто краудінвестинг використову-  
ється для доінвестування чинної підприємницької діяльності, в ході  
якого новостворені сформовані частки у статутному капіталі (акції)  
розподіляються серед інвесторів.

Краудінвестинг в Україні перебуває на стадії зародження, але пози-  
тивним є той факт, що індивідуальний венчурний інвестор уже має  
практичне розуміння аспектів венчурного інвестування через викори-  
стання краудтехнологій, хоча й з використанням іноземних платформ,  
що свідчить про готовність і можливість інвестувати в інноваційні ста-  
ртапи. Крім того, в умовах альтернативи юрисдикцій, через нерозроб-  
леність інвестиційного інструментарія акціонерного краудфандингу та  
законодавчої бази, яка б регулювала цей процес, малоімовірним є за-  
лучення бізнес-ангелів до національних краудінвестионгових платформ  
і проєктів, розміщених на них. Наявність і якість нормативно-право-  
вого забезпечення венчурного інвестування інноваційної діяльності є  
одним із найважливіших факторів, адже, як свідчить світова практика  
(США, Великобританія, Нідерланди, Німеччина та ін.), вчасно впрова-  
джене законодавство, що регулює всі аспекти інвестиційно-інновацій-  
ної діяльності, є основою та запорукою розвитку краудінвестингу.

Аналіз досвіду США є важливим, оскільки ця країна залишається  
світовим лідером за обсягом краудфандингових операцій. Так, від-  
правною точкою розвитку американського краудінвестингу став за-  
кон «Поштовх наших бізнес стартапів» («Jumpstart Our Business  
Startups Act», 2012), яким дозволяється здійснювати інвестиції не  
лише кваліфікованим інвесторам, але й простим людям. Цей Закон  
відкриває можливості для інвестування недофінансованих (неціка-  
вих для корпоративного венчурного інвестора) інноваційних ста-  
ртапів малого та середнього підприємництва. Цікавим є факт, що на  
сьогодні підприємцям і власникам малих товариств дозволяється  
продавати обмежену частку власних коштів свого товариства вели-  
кій кількості інвесторів через соціальні мережі та різні інтернет-пла-  
тформи, що, з іншого боку, надає можливі диверсифікації портфелів  
для інвестора. Закон намагається звільнити краудфандингові опера-  
ції від дорогих вимог реєстрації, адже раніше краудфандингові інте-  
рнет-платформи класифікувались як брокери, що вимагало значних  
витрат під час реєстрації авторів проєктів на таких сайтах<sup>1</sup>. Також

---

<sup>1</sup> Financial Services and Markets Act 2000 (Regulated Activities) Order 2001 //  
legislation.gov.uk : сайт. URL: [https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2001/544/  
contents/made](https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2001/544/contents/made) (дата звернення: 21.11.2021).

з ухваленням цього Закону було врегульовано конфлікт між застосуванням краудінвестингу та існуючими законами про цінні папери США. Тому для того, щоб мати змогу мобілізувати інвестиції на законних підставах у США, необхідно було внести зміни до чинних законів про цінні папери. Отже, спостерігається активізація розвитку краудінвестингу через комплексний підхід законодавця до розглядуваних відносин.

Краудінвестинг завжди був регламентованою діяльністю у Великій Британії. Оператор краудфандингового вебсайту діє на підставі спеціального дозволу від Управління з фінансового контролю (FCA) на діяльність з «організації договорів з інвестиціями» [4]. Проте така регульована діяльність еквівалентна діяльності звичайних юридичних осіб. Наразі збір коштів на акціонерний капітал регулюється Директивами ЄС (EU Prospectus Directive), однак існує важливе звільнення від офіційної публічної пропозиції, якщо сума, залучена протягом року, не перевищує п'яти мільйонів євро. Наразі переважна більшість залучень бізнес-ангельських інвестицій через краудфандингові вебсайти призначені для реципієнтів, які шукають менше цієї суми, оскільки знаходяться на відносно ранніх стадіях розвитку свого бізнесу.

Краудінвестинг у Німеччині динамічно розвивається. У країні функціонує широка мережа краудінвестингових платформ, на яких стартапи можуть реалізувати свої акції, а пересічні громадяни купувати їх. При цьому існує обмеження на максимальний розмір внеску – інвестори можуть вкласти не більше однієї тисячі євро в краудінвестингові проекти. Загалом унесенням змін до Закону про інвестиції в активи (Gesetz über Vermögensanlagen), релевантних до економічних реалій венчурних інвестицій у країні, досягається відповідний баланс між інтересами стартапів, які шукають капітал, та інвесторів.

Безумовно, досвід провідних європейських країн є важливим, однак у більшості країн Європи, як і в Україні, функціонування краудінвестингових платформ базується на інтерпретації та адаптації існуючого національного законодавства, що регулює інвестиційно-інноваційну діяльність, або користуванні можливостями іноземних платформ.

Видається важливим факт оцінки стану економічного розвитку нашої держави. Так, враховуючи наявність перешкод для малого та середнього підприємництва в Україні та орієнтацію професійного бізнес-ангела на ринок розвиненого венчурного інвестування, краудінвестинг в нашій державі є релевантним для залучення коштів товариствами малого та середнього підприємництва саме від таких же за рівнем статку фізичних осіб, які готові ризикувати власними, хоча й відносно невеликими коштами, але необхідними «на старті» для

реалізації від ідеї до інноваційного продукту (послуги) з метою отримання значного прибутку від реалізації частки такої юридичної особи. В умовах обмеженості доступу до венчурних інвесторів, краудінвестинг як сучасний напрям реалізації бізнес-ангельського інвестування в Україні вбачається дуже перспективною і такою, що може бути відносно легко реалізованою з організаційно-технічного боку, формою акумуляції «ангельських» інвестицій у мале та середнє інноваційне підприємництво, проте механізм реалізації потребує належного юридичного опрацювання.

Проблема полягає в тому, що якщо в зарубіжному праві цивільно-правове законодавство, яке регулює порядок краудінвестиційних правовідносин, сформоване відповідно до практики наявних способів залучення грошових коштів індивідуальних інвесторів, то в українському праві немає чіткої законодавчої регламентації окреслених форм і способів венчурного інвестування інноваційної діяльності. Тому в очікуванні комплексного підходу до формування законодавства у сфері венчурного інвестування і з метою прискорення позитивного ефекту акумулювання «ангельських інвестицій» щодо організації діяльності краудінвестингу можна скористатися найбільш придатними для регулювання правовими інструментами, що передбачені чинним законодавством, тобто застосовувати аналогію закону. За неможливості застосування аналогії закону права та обов'язки сторін необхідно визначити відповідно до загальних засад цивільного законодавства, тобто застосовувати аналогію права. Так, ст. 6 ЦК України сторонам надано можливість укласти договір, який не передбачений актами цивільного законодавства, але відповідає загальним засадам цивільного законодавства. Сторони при укладенні договору можуть відступити від положень актів цивільного законодавства, зокрема визначити права й обов'язки сторін у договорі, які не передбачені актами цивільного законодавства. Проте принцип диспозитивності не поширюється на імперативні приписи, для цивільного законодавства України характерними залишаються саме поіменовані договори, правові конструкції яких містяться у відповідних нормах цивільного законодавства.

Отже, як основні недоліки, так і переваги, а також подальші шляхи вдосконалення використання договорів перебувають у межах відносно й абсолютно визначених юридичних конструкцій зобов'язань, які можуть опосередковувати процес створення та використання краудінвестингу в Україні. Втім, оцінюючи якість і ефективність застосовуваних договірних конструкцій та визначаючи шляхи їх подальшого розвитку, необхідно керуватися системним комплексним підходом і діалектичним взаємозв'язком всіх учасників акціонерного інвестування. Правовий статус бізнес-ангела, організаційно-

правова форма реципієнта інвестиції та форма інвестування інноваційного проекту тісно пов'язані та взаємообумовлюють один одного.

Оформлення інвестування стартапу індивідуальним інвестором технічно складається з оформлення та внесення змін в установчі документи у зв'язку із прийняттям інвестора до складу учасників (наприклад, на підставі договору купівлі-продажу частки (або частини частки)). Всі відносини в цьому випадку цілком прозорі, і у інвестора буде можливість легально отримувати доходи, якщо стартап буде успішним, продати свої акції (частку у статутному капіталі) у стартапі та повернути інвестиції з прибутком. Також інвестор, отримуючи частку у статутному капіталі юридичної особи стартапу, скоріше за все зможе впливати на управлінські рішення «стартаперів» через виконавчі органи, наглядову раду або вищий орган суб'єкта інноваційної діяльності. Врегулювати взаємовідносини сторін у цьому випадку допоможе корпоративний договір.

Поряд із корпоративною формою бізнес-ангели можуть здійснювати краудінвестування шляхом надання позики. Однак розмір доходів інвестора від інвестування стартапів на початковому етапі може перевищувати обсяг відсотків, і якщо стартап буде успішний, то інвестор не зможе масштабувати свій прибуток від володіння часткою у проекті, що є суттєвим недоліком цього способу [4]. Іншим питанням, яке має бути враховане, є те, що за умови такого способу закріплення краудінвестиційних відносин бізнес-ангели повинні враховувати, що така форма інвестування коштів інноваційного підприємництва шляхом отримання прибутку у вигляді процентів зумовлює її схожість із наданням приватним інвестором фінансової послуги, ознаками якої є пов'язаність її з фінансовими активами, здійснення в інтересах третіх осіб і з метою одержання прибутку. Ці ознаки, притаманні будь-якій фінансовій послугі, водночас характеризують й інвестиційну діяльність «ангела». Однак визнаючи «ангельську» інвестицію фінансовою послугою ми піддаємо таку інвестиційну діяльність: а) спеціальному регулюванню та підвищеному контролю з боку держави, що «відлякує» разових інвесторів, які займаються різного роду господарською діяльністю; б) обмежуємо коло потенційних бізнес-ангелів вимогами, що висуваються до суб'єктів, які здійснюють фінансові послуги в Україні, зокрема фізичній особі необхідна реєстрація як суб'єкта підприємницької діяльності. Разові інвестиції фізичних осіб – бізнес-ангелів у формі процентної позики є проявом ініціативи, бажання інвестора вкласти власні гроші в інноваційний проект, і необачне, надмірне регулювання цієї діяльності зумовить відсутність разових інвесторів, що, очевидно, є небажаним за їх нинішньої мізерної кількості [2, с. 51].



Можливою альтернативою є попередні договори купівлі-продажу часток (акцій) у статутному капіталі з відкладальною умовою, за настання якої сторони зобов'язуються укласти основний договір купівлі частки (акцій). Однак у межах чинного законодавства ця конструкція дієва лише за умови добровільної згоди всіх учасників, адже при відмові однієї зі сторін укласти основний договір її не можна зобов'язати це зробити. З іншого боку, можна говорити про стягнення збитків, пов'язаних із відмовою контрагента укласти основний договір. Однак, ураховуючи відсутність судової практики у сфері розглядуваних правовідносин, складно завчасно оцінити реальні перспективи. Наприклад, у США цю проблему вирішили на законодавчому рівні, забезпечивши інвесторам, які дійсно ризикують більше всіх і фінансово підтримують стартап-проекти на початковому етапі їх розвитку, можливість вибору – отримувати відсотки і власне по закінченню договору повернути позику або перевести борг за позикою в корпоративні права [4].

Переходячи до сьогоденного практичного аспекту слід зазначити, що для України в сучасних умовах гострої нестачі інвестиційних ресурсів, коли інвестиційна привабливість країни для великих інвесторів є зниженою, створення та розвиток вітчизняних платформ є реально необхідними, але у власному варіанті організації. Це, з одного боку, сприятиме розвитку інноваційно-інвестиційної сфери, дасть шанс приватним особам стати повноцінними інвесторами, розкрити свій підприємницький талент незалежно від суми наявних коштів, з іншого боку, створить підґрунтя для реалізації та розвитку інноваційних високотехнологічних підприємницьких ініціатив.

### **Висновки**

Вбачається, що правильно організована як на законодавчому, так і на управлінському рівнях діяльність платформ краудінвестиційного інвестування приватними венчурними інвесторами стане значним досягненням на шляху підтримки малого та середнього підприємництва та вагомим кроком на шляху становлення в Україні ефективного національного венчурного інвестування інноваційної діяльності. Підсумовуючи, слід зазначити, що ефективне краудінвестування інноваційної діяльності в Україні «ангелами» є об'єктивною реальністю за умови: 1) закріплення на законодавчому рівні правового статусу індивідуального венчурного інвестора, визначення гарантій його діяльності, встановлення пільг і заохочень інвестиційної діяльності; 2) наявності відкритих онлайн-платформ із легким способом їх пошуку в мережі Інтернет; 3) врегулювання взаємодії учасників краудінвестиційної онлайн-платформи в межах існуючих договірних конструкцій, передбачених ЦК України, відповідним чином оформлених

і розміщених на сайті платформи. Зважаючи, на те, що краудінвестинг передбачає залучення до інвестування в інноваційне товариство не одного інвестора, то узгодження в межах правового поля та документальне відображення в договорах аспектів взаємодії всіх учасників вбачається найбільш складним завданням. Вважаємо, що це якомога швидше може бути вирішене на практиці функціонуванням онлайн-платформи, оскільки інвестор готовий акумулювати не тільки кошти, а й інтелектуальний капітал і професійний досвід. Адже сутність договірною регулювання полягає у гнучкості, можливості пристосовуватися до інтересів і потреб осіб, залучених до ділового обороту.

Щоби забезпечити популяризацію розвитку краудінвестингу в Україні як сучасного напряму реалізації бізнес-ангельського інвестування, основною метою законодавця має стати створення чітко регламентованих, спрощених і стимулюючих загальних умов венчурного інвестування інноваційної діяльності, адже одним із проблемних аспектів є безсистемність за відсутності єдиного підходу держави до розвитку інноваційно-інвестиційної сфери. Як результат, приватний венчурний інвестор в умовах відсутності розуміння належного правового регулювання та складної економіко-політичної ситуації в Україні обирає іноземну юрисдикцію, де є чітко сформульовані «правила гри».

**Список бібліографічних посилань:** 1. Бринцев В. Д. Як і чим притягнути (заманити) бізнес-ангелів з небес на землю України // Сучасні проблеми права та інноваційної економіки : зб. наук. пр. за матеріалами інтернет-конференції (м. Харків, 26 берез. 2021 р.) / за ред. А. В. Стріжкової. Харків : НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С. 12–24. 2. Малойван В. В. Інвестування бізнес-ангелами інноваційних проєктів в Україні. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. № 1 (4). С. 49–53. 3. Філіппов М. Україна и международный рынок венчурного капитала // Українська правда : сайт. 29.03.2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2021/03/29/672384/> (дата звернення: 21.11.2021). 4. Нонко А. Як інвестувати в Україні в Start-up бізнес проєкт без ризику: покрокова інструкція для інвестора // Центр правового консалтингу : сайт. 28.02.2019. URL: <https://cpk.ua/uk/publikatsiyi/statti-publikatsiyi/full/yak-investuvati-v-ukrayini-v-start-up-biznes-proekt-bez-riziku-pokrokovaya-instruktsiya-dlya-investora/> (дата звернення: 21.11.2021).

*Надійшла до редколегії 25.11.2021*



## **Sitchenko H. M. Crowdfunding as a modern direction of business angel investing in Ukraine**

*The article is devoted to the problem of regulating the accumulation of business angel investments for the implementation of innovative startup projects by small and medium enterprises and the issues of their legal regulation, namely the creation of affordable and effective legal means of venture capital. It is believed that the domestic legislator should pay special attention to crowdfunding.*

*The purpose of the article is to analyze the opportunities for the development of crowdfunding in Ukraine as a modern direction of business angel investment in innovative business activities.*

*The recommendations and strategies of the world's business angels are useful for practical work on the study of attracting venture capital. However, problematic aspects of crowdfunding have not yet been covered in the domestic legal scientific literature.*

*The article considers the application of the possibilities of civil legal regulation of crowdfunding development in Ukraine. The specifics of crowdfunding for attracting investments from voluntary individual venture investors via the Internet have been studied. Leading foreign experience is analyzed and features and obstacles of application in domestic conditions are defined.*

*It is seen that properly organized crowdfunding platforms by private venture investors at both legislative and administrative levels will be a significant achievement in supporting small and medium enterprises innovation, provided: 1) consolidation of the individual venture investors' legal status at the legislative level; 2) the availability of open online platforms with an easy way to find them on the Internet; 3) regulation of the online platform crowdfunding participants' interaction within the existing contractual structures provided by the Civil Code of Ukraine, duly designed and posted on the platform's website.*

**Key words:** venture investing, individual venture investor, startup, business angel, crowdfunding, crowdinvesting.

